

Előszó

A 21. század talán legnagyobb kihívása a bolygónkat érintő klímaváltozás. A Föld élhető állapotának megőrzése szükségessé teszi az eddigi, konzumista szemlélet és a hozzá kapcsolódó gazdasági modell újragondolását. Az új modell középpontjában a környezettudatosan gondolkodó és cselekvő fogyasztó áll. A tudatosságnak ugyanakkor nem kell az eddig elért életszínvonalról való lemondást jelentenie, sokkal inkább a fogyasztás racionalizálását. Az új gazdasági modell – nevezék azt akár zöld-, akár körforgásos gazdaságnak – elsősorban a termelési folyamatokban és a mögöttük húzódó energiahasználatban rejlő hatékonyságjavításban, valamint az újrahasznosított alapanyagokban, a tiszta energiahordozókban látja a környezeti fenntarthatóság megteremtését.

A társadalmi energiahasználat fenntarthatóságának megteremtése a műszaki, gazdasági és jogi szakterületek szoros együttműködését kívánja meg. A tiszta energiára való átmenetet segítő energetikai fejlesztések – legyen szó akár a megújuló energia hasznosításáról, villamosenergia-tárolásról, hidrogén-előállításról vagy energiahatékonyságról – a jelenlegi változó energiapiaci környezetben csak aktív közreműködéssel léphetnek piacra és terjedhetnek el. Ennek feltételeit csak kellően adaptív és rugalmas szabályozással lehet megteremteni. Ezen nem kizárólag műszaki paramétereket kell érteni – mint például a biogáz vagy a hidrogén földgázhálózatba történő betáplálásának követelményei –, a szabályozásba ugyanúgy beletartoznak az energiapiac-fejlesztési megoldások: a szabályozási energiapiac átalakítása a rendszerrugalmasság érdekében vagy a megújuló energiaforrású áramtermelést elősegítő rendszerek, mint amilyen a hazai megújuló támogatási rendszer (Metár).

Nem szabad megfeledkezni a szabályozás egy másik, manapság sokat említett és fontos területéről, a projektek megvalósítását szolgáló zöldfinanszírozási rendszer kialakításáról sem. Természetesen mindez kevés, ha nincs egy olyan megfelelő üzleti modell, amilyen például egy energiahatékonysági ESCO-modell vagy egy hosszú távú áramvásárlási szerződés, amely a későbbi, piaci alapon történő működést garantálni tudná. Az utóbbi feladatokhoz a gazdasági szakemberek – foglalkozzanak elmélettel vagy gyakorlattal –, különösen a piacsabályozás és finanszírozás terén, nélkülözhetlen hozzájárulást biztosítanak.

Egy energetikai szabályozhatóságnak, ha eredményes kíván lenni, feladata, hogy a tiszta energiára való átmenethez kapcsolódó feladatait tágabb keretek között értelmezze, és feltárja a sikeres szakpolitikai célkitűzés teljesítésének minden oldalát. Ennek részeként fontos a szakmai álláspontok, vélemények megismerése és cseréje. Például az energiastratégia támogatja a naperőművi áramtermelés előmozdítását – lehetőség szerint már piaci alapon működő projekteken keresztül. Az energetikai szabályozásnak e feladat teljesítése érdekében nemcsak szűken értelmezve a villamosenergia-rendszer szabályozási kérdéseit kell vizsgálnia, hanem azok várható hatását is a projektek finanszírozhatóságára. Egy, csak piaci alapon megvalósuló naperőmű finanszírozási feltételei ugyanis jelentősen különböznek egy támogatásban részesülőétől. Önmagában egy jó energetikai vagy egy jó pénzügyi szabályozás nem vezet sikerre, ahhoz e két szabályozási terület összehangolására, együttműködésére van szükség. Ez a komplex szemléletmód újfajta kommunikációt tesz szükségessé a finanszírozást biztosító bankokkal, valamint a pénzügyi rendszert felügyelő Magyar Nemzeti Bankkal.

A Közgazdasági Szemle tematikus különszáma lehetőséget kínál arra, hogy a tiszta energiára való átmenet témaköréből ízelítőt nyújtson a tisztelt szakmai olvasók számára. Egyúttal szolgálja egy új kommunikáció, egy szorosabb szakmai párbeszéd megindítását, amelynek célja a gazdasági élet szereplőinek megszólítása, együtt gondolkodásra való felhívása egy hosszú távon sikeres és fenntartható zöldgazdaság megteremtése érdekében.

Horváth Péter János,
a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke